

**Vapaa-aikatoimiala, Liikuntapalvelut
Liikkumaan aktivointi**

1 Toiminnalliset tavoitteet

1.1 Toiminnan kuvaus

Liikuntapalveluiden liikkumaan aktivointi luo liikuntalain mukaisesti edellytyksiä kuntalaisten liikunnalle kehittämällä paikallista ja alueellista yhteistyötä sekä terveyttä edistävää liikuntaa ja järjestämällä liikuntaa ottaen huomioon myös erityisryhmät. Liikkumaan aktivoinnin tavoitteena on aktivoida terveytensä kannalta riittämättömästi liikkuvia turkulaisia lisäämään fyysistä aktiivisuuttaan.

Perustehtävänä on saada ”Liikkuminen kaupunkilaisten elämäntavaksi!” ja tahtotilana, että aktivointi liikuttaa – kaikkia! Vuonna 2017 jatketaan edelleen aktivointityötä painopisteiden ollessa: Liikunnallinen ja yhteisöllinen elämä (kaiken ikäisten liian vähän liikkuvien aktivointi, sosioekonomisten terveyserojen kaventaminen, ylipainoisuuden vähentäminen ja yksinäisten mukaan saaminen) sekä Liikkuvat nuoret, mutta Liikuntapalveluiden uusi strategiatyö on alkamassa ja yhteisten painopisteiden tarkistusta tullaan tekemään vuoden 2017 aikana.

1.2 Toiminta

Toimialan v. 2017 Strategisen sopimuksen tavoite	Palvelualueen projekti tai toimenpide	Konkreettiset toimenpiteet/tavoitteet	Toteutuminen
Aktiivisuus mahdollisimman monen turkulaisen elämäntavaksi/ Aktiivinen vapaa-aika tarjoaa elämään sisältöä ja on olennainen osa hyvän elämän perustaa. Aktiivinen kaupunkilainen voi hyvin. Liikkuminen elämäntavaksi. Kulttuuri tekee hyvää. Lasten ja nuorten kasvu tasapainoiseen elämään.	Vapaa-aikatoimialan alue- ja kohderyhmätyöhön osallistumisella aktivoidaan vähän liikkuvia viemällä liikuntapalveluiden eri kohderyhmien tuotteiden toimintoja sosioekonomisesti haastaville alueille.	Aktiivinen osallistuminen yhteistyöhön ja tiimeissä tehtyjen toimitasuunnitelmien toteuttaminen, vastuu 3 tiimin vetämisestä (Ru-Ra, Pa-Pe, VaSe). Uusien alueellisten tarvelähtöisten ryhmien perustaminen ja perustoimintojen vieminen sosioekonomisesti haastaville alueille. Kohderyhmäviestinnän sekä tiimityön tukeminen ja kehittäminen Vapan yhteisenä haasteena.	Toimittu kaikissa Vapan alue- ja kohderyhmätiimeissä aktiivisesti. Perustettu uusia ryhmiä haastaville alueille, mahdollistettu kertamaksuosallistuminen ja saatu aiemmin liikkumattomia liikkeelle.
Terveiden elämäntapojen edistäminen Tavoitteena turkulaisten perheiden kannustaminen terveiden elämäntapojen	Liikunnallinen ja yhteisöllinen elämä: Liikunnan palveluohjauksen kehittäminen eri hankkeiden ja yhteistyökumppaneiden	Painonhallintaryhmien perustaminen (1. ja 8 lk) terveydenhoitajien kanssa yhteistyössä. Työterveyshuoltoyhteistyö+ kaupungin työntekijöiden aktivointi. Yhteistyön ja työnjaon kehittäminen Hyton kanssa: Yksilöllisen elintapaneuvonnan ja palveluketjun	Lihavuus laskuun –ohjelman pilotointi ei ole vielä edennyt konsernin johdolla. Luotu uusia yhteistyömalleja työterveyshuollon kanssa.

omaksumiseen. Toimenpitein lisätään lasten ja nuorten liikkumista ja aktiivisuutta sekä vähennetään ylipainoa.	kautta aktiivisuuden tarpeessa oleville työikäisille ja kotona asuville yksinäisille ikäihmisille.	kehittäminen, toiminta laajenee kaikille terveysasemille. Uusien palveluohjauspaikkojen kokeilu. Vanhuspalveluiden kotihoidon, terveyskeskusten ja lääkinnällisen kuntoutuksen kanssa eri toimintakykyisten Voimaa vanhuuteen-toimintamallin mukaisten palvelupolkujen määrittely. Liikuntapalvelujen markkinointi maahanmuuttajille Koto- ja Turku-infojen kautta. Soveltavan liikunnan ja muiden vuokravälineiden markkinointi. Kelkkajääkiekkotoiminnan vakiinnuttaminen ja aikuisten soveltavan luistelutoiminnan käynnistäminen. Sote- yhteistyökuvioihin valmistautuminen.	Elintapaneuvonnan toimintamalli luotu ja se jää osaksi normaalia toimintaa hankkeen jälkeen. Voimaa vanhuuteen työnjako ja palvelujen suunnittelu käynnistynyt niin, että s-18 alkaa uutta voimaa (voima- ja tasapainoharjoittelu) -toimintaa. Osallistuttu aktiivisesti kotouttamistoimintoihin liikunnan mahdollisuuksia esitellen. Välineet saatu hyvin suosituiksi. Kelkkajääkiekkotoiminta saatu vakiinnutettua osaksi ja osaksi urheiluseuran toimintaa. Osallistuttu Hyte-työryhmän liikunnan palveluketjut- alatyöryhmän toimintaan.
Vanhemmuuden tuki Vanhemmuutta tukemalla luodaan edellytyksiä perheiden itsenäiselle selviämiseksi ja ehkäistään ongelmien kasautumista ja muuttamista vaikeammaksi. Perhe kokonaisuutena ja vanhemmuus huomioidaan kaikissa palveluiden järjestämisessä.	Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman toteuttaminen.	Palveluiden järjestämisessä pyritään huomioimaan perheet kokonaisuutena. Eri tapahtumissa huomioidaan eri sukupolvien yhteinen toiminta. Liikkuva koulu – harrastetoiminnan kehittämiseen osallistumalla tuetaan vanhemmuutta.	Liikkuva koulu –harrastetoimintaa järjestettiin Turun perusopetuksen kouluissa keväällä 2017 180 ryhmää viikossa liikuttaen keskimäärin noin 2 000 lasta ja nuorta viikoittain. Syksyllä 2017 toimintaa oli vastavasti 220 h/viikossa liikuttaen keskimäärin noin 2 500 lasta ja nuorta viikoittain. Liikuntapalveluvastaavat olleet mukana toiminnan organisoimisessa oman työnsä ohella.
Pitkäaikaistyöttömien aktiivointi Työmarkkinatuen kuntaosuudella olevien ohjausaktivointitoimiin	Saada pitkäaikaistyöttömiä sekä sosioekonomisesti heikommassa asemassa olevia mukaan vapaa-ajan palveluihin ja Kimmoke- rannekkeen käyttäjiksi.	Palveluiden kehittäminen jatkuu, Party-hankkeelle suunniteltu kuu- kausittainen ohjelma vuodeksi, osallistuminen mahdollista myös muille Kimmokelaisille. Sosiaalisen kuntoutuksen kanssa sovitaan yhteistyökuvioista ja toimintatavoista	Pitkäaikaistyöttömien hankkeiden, kuntout- tavan työtoiminnan sekä sosiaalisen kun- toutuksen asiakkaille tarjottu liikuntakokei- luja ja tutustumisia liikuntapaikkoihin samalla markkinoiden Kimmoke- rannekkeen aktivointimahdollisuuksia. Vuonna 2017 lii- kuntapalvelut järjesti 35 tällaista tilaisuutta, joissa osallistujia 637. Kimmoke- rannekkeen palveluja edelleen kehitetty yhdessä kulttuuritoimen kanssa li- säten mm. erilaisia tapahtumiin osallistus- mismahdollisuuksia.
Yksinäisyyden, ulkopuo- lisuuden vähentäminen Lasten ja työikäisten yhteisöllisyyden lisääminen ja ikäihmisten yksinäisyyden vähentäminen mm. palve- luohjauksen keinoin.	Yksinäisten ikäihmisten aktiivointi; kotona asuvat ikääntyneet, joita tieto palveluista ei ole aikaisemmin tavoittanut Kotouttaa liikunnan avulla maahanmuuttajia sekä uusia oleskeluluvan saaneita turvapai- kanhakijoita.	Alueellisten liikuntapalveluiden ja tiedottamisen kehittäminen ikäihmisille yhteistyössä Vapan, Hyton ja järjestöjen, sekä va- paaehtoistoimijoiden kanssa. Suomi-tutuksi toiminnalla liikuntapaikat tutuiksi. Eri tapahtumat ja mm. Kototoiminnan asiakkaiden ryhmät.	Ikääntyneille (+ 70v) perustettu uusia alu- eellisia liikuntaryhmiä vertaisohjaajien kanssa niin, että ryhmiä on yhteensä 16 tällä hetkellä. Tiedottamisyhteistyön suun- nittelu aloitettu Hyton kanssa. Järjestetty tutustumistilaisuuksia liikuntapa- veluihin ja –paikkoihin.

Terveytensä kannalta riittävästi liikkuvien kuntalaisten määrä kasvaa Aktivoidaan kaikenikäisiä terveytensä kannalta liian vähän liikkuvia lisäämään liikunnan määrää. Palvelut toteutetaan paikallisella ja alueellisella yhteistyöllä, luomalla liikunnan mahdollisuuksia, tukemalla kansalaistoimintaa, tarjoamalla liikuntapaikkoja sekä järjestämällä liikuntaa erityisesti passiivisille ja erityisryhmille.	Liikkuvat lapset ja nuoret sekä liikunnallinen ja yhteisöllinen elämä: Luodaan hallituksen kärkihankkeen: "Uudet oppimisympäristöt ja digitaaliset oppimisympäristöt peruskouluihin" avulla koulupäivän aikaista kokonaisaktiivisuutta, iltapäivien matalan kynnyksen harrastetoimintaa yhteistyössä kansalaisjärjestöjen kanssa sekä aktivoivia olosuhteita. Ensimmäinen harrasteliikuntatuote Hikinen tusina 20 v syksyllä. Erityisesti 30-40-vuotiaiden, vähän liikkuvien sekä ylipainoisten miesten terveyden kannalta riittävästi liikkumisen kehittäminen. Ohjattuina palveluina Hikinen tusina sekä Raskas sarja. Myös Kuntokonkarit-palvelun suuntaaminen enemmän miehille. Kuntosalitoiminnan kehittäminen. Kimmo- ja rannekkeen palveluiden kehittäminen asiakkaille sekä jalkauttaminen eri yhteistyökumppaneiden tietoisuuteen. Ruotsinkielisten huomioiminen tiedottamisessa ja toiminnassa. Unelmien liikuntavuosi/Suomi 100 Rajattomasti liikuntaa- hankkeen kehittämisen Turun näkökulmasta. Sportti-Turku -konseptin kehittäminen.	Liikkuva koulu- hankkeeseen aktiivinen osallistuminen ja omien palvelutuotteiden (LaLi ja MIHI.fi) "integrointi" koulujen iltapäiviin. Ammattikoululaisille suunnatun toiminnan kehittäminen uuden hankehaun kautta. Seurojen harrasteliikuntatoiminnan kehittäminen eri osastojen yhteistyönä. Tukihenkilötoiminnan suunnittelu MLL:n kanssa. Varhaiskasvatustyöyhteistyöllä toiminnan kehittäminen perusmotoristen taitojen tukemiseen. VK, koulu ja LPK/ kiinteä yhteistyö, tavoitteena lasten liikunnallisen elämäntavan kokonaisvaltainen tukeminen. Soveltavan liikunnan toiminta VEK, koulut, urheiluseura- ja yhdistysyhteistyössä, opettajien tukeminen mm. KTO- koulutuksia tarjoamalla. Toiminnan kehittäminen ja/tai vähintään huomiointi markkinoinnissa, "uudelleenlanseeraus" Some-mainontaa jatketaan, työpaikkakiertue suunnitteilla alkuvuonna mm. lounastaukojen yhteyteen. Raskaan sarjan markkinointia jatketaan hyvinvointitoimialan kautta. TYKS-henkilökunnan kautta tiedottaminen palveluista. Motonet-testipäivät. ABC-kurssien laajentaminen alueellisesti. Sosiaalityön ja Vapa-hallinnon kanssa uuden yhteistyömallin kehittäminen toimeentulotuen harkinnanvaraisen osan kohdentamiseksi Kimmo- oikeutetuille. Liikuntaneuvontaa ja palveluja kohdennetaan työttömille. Ruotsinkielisten nettisivujen päivittäminen sekä tärkeimpien viestintämateriaalien kääntäminen. Tapahtumien järjestäminen eri osastojen yhteistyönä ja aktivointi-kuukauteen osallistuminen syyskuussa. Arviointiin osallistuminen ja tarpeellisten yhteistyömuotojen jatkosta sopiminen. Ollaan mukana uusien kumppanuuksien rakentamisessa hyvinvointiliikunnan näkökulmasta.	Lisätty Mihi-toimintaan Mihi meidän koulussa iltapäivisin toimivia ryhmiä ja LaLi lajikokeiluja. Ei saatu rahoitusta ammattikoulutoimintaan. Harrasteliikuntatoiminnan kehittämisen ideointi aloitettu, myös osana organisaatiouudistuskeskustelua. Varhaiskasvatustyöyhteistyötä syvennetty ja aloitettu mm. Soveltavassa liikunnassa lapsilla ja nuorilla on 23 viikoittaista liikuntaryhmää eri tavoin toteutuvan yhteistyön keinoin eri urheiluseurojen kanssa. Vammaisavustaja -avustusta jaettiin 58 ryhmälle. Toteutettiin markkinointina 2 viikon ilmaiskoko HT 20 v kunniaksi. Tuotteiden uudistustyö aloitettu. Kaupungin henkilökunnan työpaikkakäyntejä tehty yhdessä tth:n kanssa. ABC-kursseja laajennettu eri puolille kaupunkia, myös soveltavan liikunnan tarpeessa oleville sekä ruotsinkielisille järjestetty. Kimmo- ja rannekkeen kohderyhmän laajentamisesta tehty lautakuntapäätös sen laajojen myös tutkimuksella osoitettujen hyvinvointivaikutusten johdosta. Myös toimeentuloasiakkaiden saatu tasapuolinen kohtelu eri toimintojen asiakkaille. Käännetty paljon aineistoja ja nettisivuja. Koko Turku liikkuu -kampanjaan osallistuminen ja toimialojen yhteistyön koordinointi korkeakouluharjoittelijan toimesta. Arviointi tehty ja aktivoimisen näkökulmasta myös seudullinen yhteistyö on tarpeellista ja toiminnallinen yhteistyö saa jatkua. Osallistuttu aktiivisesti 6. aikahankkeen valmisteluun.

2. Resurssit 2017, toteutuminen

	Menot 2017	Tulot 2017	Netto 2017	Netto <i>toteutuma</i>
Henkilöstömenot/ 13 vakituista vakanssia + muutamia määräaikaista tuntityösopimuksia aina kausittain tehdään (tuntiohjaajat) 1-2 h/vk/ hlö, yhteensä vaihdellen 5-10 h/vk Muut pakolliset	563.316 40.145	2.100	- 601.362	-559.351
Lasten ja nuorten palvelut <u>Tiimin vastuulla olevat liikuntatuotteet:</u> Lasten liikunnan ihmema Lapset liikkeelle MIHI.fi Soveltavat liikunta/ lapset ja nuoret Suksivuokraamon ja luistelumadon suksi- ja luistinlainaukset Paavon polut -Citynomadi sovellus	153.581	13.000	- 140.581	-112.428
Työikäisten palvelut <u>Tiimin vastuulla olevat liikuntatuotteet:</u> Leidit liikkeellä Ihanaiset naiset Hikinen tusina Raskas sarja Kuntosaliopastukset Kimmoke-ranneke Maahanmuuttajien palvelut	72.768, josta mamut 35.038 ja josta uinnit 46 % (16.200)	35.585	- 37.183	- 33.508
Ikääntyneiden palvelut <u>Tiimin vastuulla olevat liikuntatuotteet:</u> Kuntokonkarit Ruotsinkieliset palvelut Soveltava liikunta/ työikäiset ja ikääntyneet Senioriranneke Saattajakortti	67.153	299.315	+ 232.162	+ 224.407
Yhteensä	896.964	350.000	- 546.964	- 480.881